

Хилари Клинтон наредила да се шпијунира врх УН, Владимир Путин алфа мужјак и Вук Јеремић који "даје обећања, али их не испуњава" - нека су од делова објављених америчких дипломатских докумената.

Интернет страница Викиликс који објављује тајне, поверљиве информације, обелоданила је садржину дипломатске преписке Стејт департмента и америчких амбасада широм света.

Неколико светских листова, Њујорк Тајмс, Ел Паис, Шпигл, Монд и Гардијан, објавили су делове дипломатских телеграма. Међу онима који привлаче највише пажње наводи се следеће:

"Саудијски краљ Абдулах је у више наврата вршио притисак на Сједињене Државе да нападну Иран и ставе тачку на нуклеарни програм Техерана".

"Иран је покушавао да севернокорејске ракете, које је набавио, искористи као пројектиле дугог домета".

"Амерички државни секретар Хилари Клинтон је наложила америчким званичницима да шпијунирају врх Уједињених нација".

Јеремић "није модерно лице Београда"

Међу документима објављеним у неколико светских листова објављена је и оцена једног француског дипломате да српски шеф дипломатије Вук Јеремић "даје обећања која

никада не испуњава".

Дотични француски дипломата се више не састаје са њим и не сматра га, како се наводи у белешци, "модерним лицем Београда каквим се он представља".

Дипломата Левит критиковао је Јеремића и зато што "не ради ништа да охрабри Србе да се врате на Косово и да учествују у косовској влади".

Путин "алфа мужјак"

Међу дипломатском преписком америчких званичника алудира се на наводне везе руске владе и организованог криминала. Премијер Владимир Путин је назван "алфа мужјаком".

Американци су критиковали британске политичаре укључујући и премијера Дејвида Камерона, није било лепих речи за активност британске војске у Авганистану, помињу се и непримерене изјаве једног члана британске краљевске породице.

За америчке дипломате "авганистанског председника Карзаја покреће параноја, Силвио Берлускони је слаб, ташт и неделотворан".

"Ангела Меркел", какао су оценили, "не воли да ризикује док јој је креативност слаба страна".

Ирански председник Ахмадинеџад пореди се са Хитлером док се у карактеристици либијског лидера Муамера Гадафија помиње и то да га "свуда прати плавокоса украјинска медицинска сестра бујних облина".

Функционери Стејт департамента па и сама Хилари Клинтон су, током неколико

протеклих дана, грозничаво телефонирали бројним страним владама и лидерима настојећи да умање могуће штетне последице најновијег у низу, за Американце, крајње непријатних открића.

Бела кућа: Викиликс на штету интереса САД

Бела кућа је упозорила да објављивање поверљиве дипломатске преписке доводи у питање антитерористичке операције и угрожава односе Сједињених Држава и њихових савезника.

ВВС-ијев северноамерички уредник Марк Мардел примећује да је портпарол председника Обаме потез интернет сајта Викиликс назвао непромишљеним и опасним, гестом који компромитује америчке дипломате и обавештајце, угрожава њихове животе и неминовно утиче на њихов рад.

Све то је можда тачно, додаје наш новинар, али је цурење дипломатских депеша у јавност изнад свега нелагодност гигантских размера.

Интернет страница Викиликс је саопштио да поседује скоро четврт милиона дипломатских телеграма и других докумената махом насталих током протекле три године.

Неколико листова широм света, међу њима и лондонски Гардијан, је, у међувремену, објавило део тог материјала који им је Викиликс ставио на располагање.

ВВС је уредника истраживачке рубрике Гардијана Дејвида Лија питао која се то, по њему, открића садржана у америчкој дипломатској пошти могу подичити титулом најшокантнијих:

"Две најшокантније приче које смо објавили у Гардијану јесу она о арапским лидерима,

међу којима су и краљеви Саудијске Арабије и Бахреина, који су изгледа горели од жеље да иранска нуклеарна постројења, која су их очито јако бринула, буду нападнута и бомбардована. Друга прича која, по нама, изазива запрепашћење је америчко шпијунирање Уједињених нација. Америчким званичницима су у том погледу дата прилично детаљна упутства какве све то податке Вашингтон жели да прибави о људима из врха светске организације све до директора агенција Уједињених нација, укључујући и бројеве њихових кредитних картица али и њихов ДНК-а", каже један од уредника Гардијан.

На опаску да анимозитет који поједини арапски лидери гаје према Ирану и није нека велика тајна, Дејвид Ли узвраћа оценом:

"Мислим да би људи у другим деловима света требало да знају под каквим се притиском Сједињене Државе налазе, што од арапских лидера које смо поменули, што од Израела који се такође помиње у објављеним дипломатским телеграмима. Сви они су позивали на војни напад на Иран. Неко може да мисли да је то добра идеја или јако лоша замисао али остатак света заслужује да зна шта се догађа".

Уредник Гардијана Дејвид Ли тврди да је његов лист, објављујући поменута документа, учинио само оно што је у самом срцу новинарског начела да се јавности предочи шта се догађа у свету.

Но да ли је овим ипак нарушена нека врста светости дипломатске тајне?

"Ми не признајемо неповредивост дипломатије, ми смо медијска организација. Објавили смо тек делић дипломатских докумената и телеграма. Нисмо објавили ништа што је личне природе или што би појединце, који се поименице помињу, могло да изложи евентуалним репресалијама. Објавили смо само оно за шта чврсто верујемо да постоји јавни интерес да се сазна шта се дешава. Из објављених докумената уклоњена су имена свих особа која би, по нашем мишљењу, због доспевања ових папира у јавност могла да претрпе неку штету", објашњава Ли.

Лондонски Гардијан један је од светских листова који су имали увид у поверљиву америчку дипломатску кореспонденцију и који су објавили неке од докумената.

Један од Гардијанових уредника Дејвид Ли каже за ВВС да су он и његове колеге уложиле доста труда како нико не би сносио последице због материјала који је његов лист данас објавио.

Ли каже да су на анализи докумената крајње пажљиво радили пуна четири месеца:

"Оно најважније око чега смо се договорили јеста да заштитимо име сваког појединца који би могао да буде мета било каквих репресалија. То смо, у случају једног релативно мањег броја докумената и урадили. Реч је о малом броју порука из укупне масе од око четврт милиона докумената које је Гардијан одлучио да објави".

Бивши саветник британске владе Ленс Прајс каже за ВВС да и поред чињенице што сваку додатну јавност рада свакако треба поздравити, објављивање баш свега никоме не иде у прилог:

"Постоји део материјала због чијег стављања на увид јавности свакако морамо да будемо задовољни. У једном телеграму се, на пример, говори о томе како је новац који је био намењен као помоћ Авганистану, просто нестао чим је стигао на аеродром у Кабулу. Постојала је тек површна контрола тих средстава и јасно је да су страћене огромне суме новца узете из џепова пореских обвезника. Са друге стране, владе имају право да неке ствари и неке разговоре држе у тајности а и дипломатске комуникације морају да поседују извештан степен тајности".

(ВВС)